

REVOLUCIJA V ALBANIJI; 300 ITALIJANOV UBITIH.

London, 8. septembra. — "Exchange Telegraph" je danes prejel brzojavko iz Curtha, ki se glasi, da je v Albaniji izbruhnila revolucija in da je bila italijanska garnizija v Kasiratu, broječa 300 mož, po bita do zadnjega vojaka. Napadenih je bilo več italijanskih garnizij. Iz Avlone hita italijanske čete, da pojsajo garnizije v notranjosti dežele. Po vsej Albaniji je zavrelo in položaj je zelo resen.

AVSTRIJA PODPIŠE MIR V SREDO ZJUTRAJ.

Avstrijska narodna skupščina je odobrila pogodbo s 97 glasovi proti 23.

ALI PODPIŠEJO SRBI?

Dunaj, 8. sept. — Narodna skupščina je v soboto pooblastila avstrijsko delegacijo, da podpiše mir z zavezniki in Združenimi državami. 97 delegatov je glasovalo za mir, 23 pa proti; zadnji, ki so glasovali proti, so bili nemški nacionalci. Nekateri delegati, posebno iz južne Tirolske, so se vzdržali glasovanja.

Skupščina je soglasno sprejela vladno resolucijo, katero je predložil krščanski socialni Hauser in katere vsebuje protest proti teritorialnim točkam v pogodbi. "Se enkrat protestiramo proti miru, ki slopi na brutalni sil — se glasi resolucija — in vsi kot en mož odklanjamo razdelitev našega ljudstva v svobodno in nesvobodno skupino. Srbi niti niso Nemci, ki so potisnjeni pod tujo vladno, bo vedno zahtevalo samoodločevanje, ki more biti edina podlaga moderni državi." Resolucija končno pravi, da koheza združitev z Nemčijo je absolutna potreba in izraža upanje, da pride čas, ko umre sovraštvo med narodi in takrat se izpolni želja avstrijskih Nemcev.

Pariz, 8. sept. — Avstrijska delegacija v St. Germainu je obvestila mirovno konferenco, da je Avstrija sklenila podpisati mir in dr. Karl Rennerju je naročeno, da podpiše dokument. Renner je na potu v Pariz in ceremonije podpisa se vrše v sredo ob deseti uri predpoldne v "dvorani kamele done" v gradu St. Germain.

V konferenčnih krogih je precej špekuliranja, da li ostaneta Rumunija in Jugoslavija pri njeni grožnji, da ne podpišeta pogodbe, ali se morda premisla do srede. Srbski delegati se še vedno trudijo, da bi se ključna od pravih narodnostnih manjšin rezervirala kolikor se tiče Srbije in Črne Gore.

Razume se, da vrhovni svet ne bo dovolil Srbom niti Rumuncem nobenih rezerviranj, kakor jih ni dovolil Kitajcem pred podpisom pogodbe z Nemčijo. Kitajska lahko podpiše mir z Avstrijo in s tem postane članica lige narodov. Točka, ki so jo predlagali nekateri člani vrhovnega sveta, da države, ki niso hotele podpisati mira z Nemčijo, ne morejo podpisati mira z Avstrijo, je propadla.

DAVEK NE BO ZNIŽAN ŠE TAKO KMALU.

Washington, D. C. — Kongresnik Fordney meni, da se davek ne bo znižal še tako kmalu. Po njegovem mnenju se bodo kongresniki prepričali, da ne morejo odpraviti tudi nobene postojanke v davčnem zakonu skozi več let. Dejal je, da bo davčni odsek šele pozno v zimi revidiral davčno predlogo.

VREME.

Chicago in okolica: V torek dež in hladno proti noči. Severni vetrovi.

SUHAČI KUJEJO NOVE NACRTE.

Prohibicionisti apelirajo na politične oblasti za pomoč.

FORMULE ZA IZDELOVANJE OPOJNINE PIJAČ SO NAPRODAJ.

Washington, D. C. — Protialkoholna liga in druge prohibicionistične organizacije se pritožujejo, da washingtonski listi priložujejo oglese tvrdk, ki imajo naprodaj formule za izdelovanje opojnih pijač. Po teh formulah se lahko izdelava žganje, vino ali pivo, tako da vsak pivec najde, po čemur hrepeni. Opojno pijačo lahko izdeluje doma, tako da si lahko napravi v svoji kleti zalogo raznih opojnih pijač.

Prohibicionistične organizacije so se obrnile zdaj na politične oblasti, da jim pomagajo zatreti to kupčijo na ta način, da prepovejo pošiljanje takih formul po pošti.

Najbolj je ujetih prohibicionističnih oglasov v "Washington Post", ker se očitno norčuje iz prohibicionistov. Tvrda oglašja, da si lahko vsakdo napravi pijačo, kakršno želi, od najslabše do najboljšee, če kupi potrebne formule. Poleg opozarja tvrdka občinstvo, da je kongresu predložen zakon, ki preprečuje razpošiljanje takih formul po pošti, zato naj vsakdo zdaj seže po njih, dokler je še čas, da se preskrbi s potrebnimi formulami, ker zakon še ni stopil v veljavo.

Prohibicionistične organizacije zahtevajo, da se prepove razpošiljanje vsakovrstnih navodil za izdelovanje opojnih pijač po pošti. Dalje se trudijo prohibicionisti, da se za kratko dobo, ko bo preklicana vojna prohibicija, naloži tako visok davek na opojne pijače, da jih zavoljo visokega davka ne bo nihče kupil.

V političnih krogih sodijo, da se kongres ne bo oziral na to zadnje priporočilo prohibicionistov, ker je nepraktično in nekoristno.

Iz Chicaga poročajo, da je prohibicionistična stranka sklenila, da ne razpusti svoje organizacije. Zaprav je dospela prohibicija. Kot politična stranka ne bo več nastopila, ampak čuvala bo, da se ohrani prohibicija.

ŠTIRJE MEHIČANI OBTOŽENI UMORA.

Mehiko, Meh. — Vojaške oblasti v tamplikem okraju so prijeli še štiri bandite, ki so obtoženi, da so sodelovali pri umoru John W. Cornela iz Ide, Okla.

Oblasti so poslale povabilo v Washington, da prideta Correlova soproga in sin v Tampico, da identificirata bandite.

SREČNA NAJDBA.

Chico, Cal. — Jeremiah O'Grady, ki je bil vse svoje žive velik stiskač, je umrl. Po njegovi smrti je šla njegova žena delati, da preživi sebe in svojega otroka, kajti prepričana je bila, da ji njen soprog ni zapustil rdečega centa. Ko je nekega dne pregledovala pisma svojega soproga, je pronašla, da je njen soprog zapustil posestvo v Richmondu, ki se nahaja v okraju Contra Costa. To posestvo je vredno deset tisoč dolarjev.

600 RESOLUCIJ ČAKA NA DELEGATJE RUDARSKÉ ORGANIZACIJE.

Cleveland, O. — V torek se tuja otvori konvencija rudarske organizacije United Mine Workers of America. Odbor za resolucije je prejel okrog 600 resolucij, ki med drugim zahtevajo amnestijo za politične jetnike, irsko republiko, odpravo protišpijunskega zakona, odpoklic vseh čet iz Rusije, nacionaliziranje ameriških rudnikov, povišanje plače in znižanje delavnika, ustanovitev delavske stranke itd.

(Med delegati je tudi br. Anton Rupar, ki zastopa krajevno rudarsko organizacijo v Yalu, Kansas. Zraven njega sta še dva Slovence med delegati, toda imena nam še niso znana. Vseh delegatov je čez dvatisoč. — Op. ured.)

RUMUNSKA BLOKIRANA? OST SE JE OBRNILA.

6000 vagonov plana na Ogrskem; 250,000 brezposelnih v Budapešti.

ENTENTA SE BOJI BOLJŠEVI. ZMA V RUMUNJI.

Pariz, 8. sept. — Iz Budapešte javljajo, da so rumunske čete naplenile 6000 železniških vagonov raznega materijala na Ogrskem, ki ga zdaj vozijo preko meje. Dalje poročajo, da je general Mardaresco, poveljnik rumunske armade na Ogrskem, prejel odredbo, da mora v 48. urah izprazniti Budapešto in se umakniti na drugo stran Tise.

Večji del rumunskih čet pojde iz Ogrske v Banat, kjer Srbi koncentrirajo svoja četa v Lovasbanu. Poroča se, da lahko vsak čas izbruhnejo sovražnosti med Srbi in Rumunci v Banatu.

V svrhu, da se prepreči oborožen konflikt med Srbi in Rumunci ter izbojzani pred možnostjo boljševiških izbruhov v Besarabiji, je mirovna konferenca odredila, da se ustavi uvoz orožja in streliva v Rumunijo. Zavezniki so prejšnje mesece poslali veliko zalogo orožja in streliva na Rumunsko z namenom, da ga Rumunci porabijo v bojih z ruskimi boljševiki ob Dnestru. Zadnje čase so pa prišla v Pariz razburjajoča poročila, da se je razširil boljševizem v rumunski armadi v Besarabiji v toliki meri, da zdaj že ogroža Rumunijo samo.

Svet petih meni, da je s embargom na orožje onemogočen konflikt s Srbijo zaradi spora v Banatu in obenem bo rumunska nevarnost manjša za slučaj, da se pojavi revolucija v Rumuniji in če boljševiki dobe kontrolo v deželi.

Angleški admiral Trowbridge, poveljnik brodovja na Donavi v Budapešti, je pripravljen za akcijo proti Rumunski z Donave, ako bo potrebno. George Clark, odpolnanec mirovne konference, je v soboto odpotoval v Bukarešt. S soboj je vzel kopije 75. telegramov mirovne konference, ki jih je poslala rumunski vladi, toda ministar zunanjih zadev v Bukarešti trdi, da jih ni prejel.

Budapešta, 5. sept. (čez Pariz 8. sept.) — Več večjih tovornih v Budapešti je zaprlo vrata zadnji pondeljek in 100.000 delavcev je prišlo ob delo. Število brezposelnih je tekom minulega tedna naraslo na 250.000. Vzrok brezposelnosti so rumunske rekvizicije. Rumunci so pobrali vse stroje iz tovarn, jih naložili na vlake in odpojčili čez mejo; ravno tako so storili s surovim materijalom. Ves plen v strojih, živilih in drugem materijalu se ceni nad milijardo kron.

Povprečna delavska plača izdanege delavca v Budapešti je 30 kron dnevno, dočim stane hlebec kruha 100 kron, funt naravnega mesa 700 kron, prašek čokolade 120 kron in navadno kosilo v gostilni, obsvojeje iz mesa, sečnjave, kruha, sadja in piva 100 kron. Neki delavec je dejal: "Za časa

WILSON SKLICAL KONFERENCO DELAV- CEV IN MAGNATOV.

ZASTOPNIKI DELAVCOV ZBORUJEJO V TOREK.

Rudarji zahtevajo šesturni delavnik.

Washington, D. C. — Predsednik je pristal, da se potrdi, da se skliče konferenca, na kateri bodo zastopniki delavstva in podjetnikov iz jeklarske industrije, da se odvrne stavka in se sporna vprašanja rešijo s pogajanjem.

Samuel Gompers, predsednik Ameriške delavske federacije, in odbor jeklarskih delavcev sta odposlala predsedniku brzojavko, v kateri sta ga vprašala, če more pred torkom aranžirati skupno konferenco, ker bodo v torek zborovali zastopniki štiri in dvajsetih delavskih strok jeklarske industrije.

V brzojavki naznanjajo predsedniku, da je brutalno postopanje s delavci, ki ga prakticira korporacija, ustvarila tak položaj, da je težko potolažiti razburjenje, ki se je polastilo delavcev, radi tega priporočajo, da se vrši konferenca pred torkom, preden bodo zborovali zastopniki delavcev.

Cleveland, O. — Komaj so ustanovili odborniki U. M. W. of A. svoj glavni stan tukaj, da izvršijo vse priprave za rudarsko konvencijo, ki prične dne 9. septembra, so jih pričeli takoj izpraševati razni časnikarji poročevalci o programu konvencije.

Mr. Lewis, postujoči predsednik, se je izjavil, da se bo konvencija počela s povišanjem mezde in sodelovanjem delavstva na šest ur.

Na konvencijo je dospelo okoli dva tisoče delegatov, ki zastopajo nad pol milijona organiziranih rudarjev.

Priprave za konvencijo so v polnem tiru, razni odseki so pa na delu, da izdelajo poročila in razne resolucije.

POSLEDICA PLEMENSKIH BOJEV.

Zamorca oproščena, ker so bili belopoltniki napadalec.

Washington, D. C. — Porota je odredila, da sta zamorca William Henderson in Joseph Powers, ki se nahajata zdaj v bolnišnici, oproščena obtožbe uboja, ker sta bila napadena od petnajst belopoltnikov in sta v silobranu ubila belopoltnika Joseph Powersa. Priče se izpovedale, dasiravno sta bila zamorca napadena od petnajst belopoltnikov, da ni bil noben belopoltnik aretiran.

Glede Mehikanca Joseph Blanca se pa porota ni mogla zediniti glede njegove oprostitve.

Bolniški strežnica je pričala, da je Joseph Schoaf ustavljal Mehikanca in ga vprašal, če je zamorec. Mehikanec je odgovoril, da ni. Schoaf je pa rekel: "Ti nisi Mehikanec, ampak zamorec, in jaz te bom ubil."

Mehikanec je po teh besedah potegnil nož in sunil z njim Schoafa. Schoaf je padel, mimo je pa pridrhal tovorni avtomobil, na katerem je sedelo več mož, ki so videli, kako se je dogodek odigral. Ti moške so zaklicali Schoafu: "Zdaj pa imaš, kar si iskal."

POLICIJA V BOJU S TATOVJI

Kansas City, Kans. — Policija je naletela na tatinsko gnezdo. Vnela se je bitka na življenje in smrt, v kateri je bil ranjen en policaj in trije tatovi.

Med ukradenimi rečmi so našli tudi za devet in trideset tisoč dolaršne svobode.

Komunistične vlade smo imeli veliko plačo a malo živ: zdaj imamo malo več živ. Tudi plača je tako majhna, da si ne moremo kupiti živil.

SENATOR MCCORMICK ZA- HTEVA ODPOKLIC ČET IZ SIBIRIJE IN KONEC VOJNE.

Washington, 8. sept. — Senator Medil McCormick iz Illinoisa je predložil resolucijo v senatu z zahtevo, da se vse naše čete v Sibiriji odpokličejo domov in da se nove čete ne pošiljajo več nikamor v Evropo, izvzemši če tako sklene kongres. Resolucija povdarja, da v smislu ustave in zakonov Združenih držav ni Amerika nikdar napovedala vojne ruskemu ljudstvu in radi tega je kampanja ameriških čet v Sibiriji in drugih krajev Evrope izven Nemčije nepostavna in protinstavna.

Vojni department je naznanil, da se vrne 4000 mož iz Sibirije, toda na njihovo mesto nabirajo nove rekrute.

BITKA MED ANGLEŽI IN IRCI V CORKU.

Oboroženi republikanci so napadli vojaške čete in jih rasoboročili.

EDEN MRTEV IN TRAJE RANJENI.

London, 8. sept. — V vasi Fermoy, okraj Cork na Irskem, je četa angleških vojakov, broječa 30 mož, večeraj napadla cerkveno procesijo. V istem hipu so pridrveli po česti štirje avtomobili s dvajsetimi oboroženimi moškimi v civilni obleki. Bili so sinfelnovci (irski republikanci). Predno so se vojaki zavedali, kaj se godi, so bili obkoljeni in vodja sinfelnovcev je ukazal vojakom, da naj oddajo orožje v imenu irske republike.

Nekateri na čelu vojakov je ukazal streljati in naskočiti s bajonetmi, ali komaj je bilo izgovorjeno povelje, so že počili strelji z avtomobilov in eden vojak je obležal mrtev, drugi pa težko ranjen. Nato je sledila bitka, ki je trajala le par minut. Republikanci so težko ranili še dva vojaka, ostale pa ujeli, pobrali jim orožje in izgubili na avtomobilih.

Nekaj hipov pozneje so prišli na lice mesta trije polki vojakov. Šli so za avtomobili, preiskali vsa vas in okolico, ali držnih napadalec niso našli nikjer. Sinfelnovci so položili čez cesto posekana drevesa in prerezali telegrafske žice in s tem so zaprli pot za seboj.

ITALIJA JE DOBILA ZOPET \$17,000,000 POSOJILA.

Washington, D. C. — Zakladniški department naznanja, da je Italija prejela zopet sedemnajst milijonov dolarjev posojila. Italija zdaj dolguje Združenim državam eno milijardo šest sto osemnajst milijonov devet sto pet in sedemdeset tisoč devet sto pet in štiri deset dolarjev. Vsi zavezniki pa dolgujejo Združenim državam devet milijard šest sto štiri in osemdeset milijonov dve sto dva in sedemdeset tisoč pet sto sedem in šestdeset dolarjev.

BIVŠI KAPITAN ARETIRAN RADI GROŽENJ PROTI PREDSEDNIKU.

St. Louis, Mo. — Rozier Wickard, prodajalec, bivši kapitan v letalskem zboru, ki je bil častno odpoklicen iz armade, je bil aretiran na obtožbo, da je ogrožal življenje predsednika.

Obtožnica očita Wickardu, da je dejal: "Danes bi se lahko nekdo uvekovečil v zgodovini, če ima pogum, da ga ubije. Želim, da se meni ponudi ta prilika."

PERSHING JE DOMA.

New York, 8. sept. — General John J. Pershing, vrhovni poveljnik ameriške armade v Evropi, je danes po dveh letih zopet stopil na ameriška tla. Prišel je s parnikom "Leviathan" in imel je tukaj zelo slavnosten sprejem.

PODROBNOSTI O UMORU ORGANIZA- TORICE V PENNI.

TAKO POROČAJI UNIJSKI,
ODBORNIKI PREEKI
DENTU.

Deputiji so brez vsake provokacije napadli rudarje.

Washington, D. C. — Šele brzojavno poročilo, ki sta ga poslala John L. Lewis, izvršujoči predsednik, in Philip Murray, predsednik petega distrikta rudarske organizacije, predsedniku Združenih držav, navaja dogodke, kako so se izvršili pri napadu deputijev na štrajkajoče rudarje. Oba predsednika rudarske organizacije priporočata, da se uvede kongresna preiskava in da se krivci strogu kaznujejo.

Murray našteva podrobnosti v svojem poročilu o napadu deputijev na mirne rudarje, potem pa pravi:

"Nikdar niso nastali nespornosti med štrajkajočimi rudarji in kompanijskimi uradniki, toda v torek zjutraj 26. avgusta je poveljnik deputijev dejal lokalnemu rudarskemu odboru, da naj pajo, ker bo mogoče postalo precej vroče za rudarje.

Tistega dne je dospelo iz Pittsburga 30 deputijev v Breckenridge. Vsak je bil oborožen s puško. Okoli pol petih popoldne so odšli rudniški stražarji in deputiji s puškami na javno cesto in so pričeli streljati na rudarje, žene in otroke, ki so stali v skupinah okoli svojih domov.

Ko so deputiji streljali na ljudstvo, je prišlo na čelo 50 mož starinar, mirnih občanov, ki ni bil član stavkovnega odbora. Ko ga je deputij vrl, je šel k njemu in stil vanj, da je štrajkar in mu je dejal, da ga bo pretepel. Deputij je prišel s kolčem udrihati po njegovi glavi in ko je bila njegova glava razbita v kašo, so stali deputiji nad njegovim razsesarjenim truplom in so oddali pet strellov v hrbet, ki so ga ubili na mestu.

Mrs. Fannie Sellins, nastavljenca od petega distrikta U. M. W. of A., kot organizatorica, je bila tamkaj, da pomaga ženam in otrokom. Ko je videla, kakšno neumno dejanje so izvršili rudniški stražarji in deputiji, jih je prošla za božjo voljo, naj ne umore starega moža.

Norman Adams, rudniški superintendent, stojič 20 čevljev od Mrs. Sellinsove, je pritekel k svojim deputijem in jim ukazal, naj ubijejo Mrs. Sellinsovo. Bala se je, da jo umore z drugimi ženami vred, ki so bile tam, je poskušala zbežati na sosedovo dvorišče, da se skrije. Neki deputij jo je ustrelil v hrbet.

Prihitela je do plota sosedove hiše, ko so bili oddani trije nadaljni strelji, ki so jo zadeli v glavo. Krogle so ubile Sellinsovo.

Superintendent ni bil zadovoljen z delom, pa je tekel na dvorišče in zagrabil mrtvo truplo za pete in ga vlekel do avtomobila. Truplo je vrgel vanj, kjer je še ležal mrtvi Strzelcski in s hrpa-vim glasom je dostavi superintendent, da so dobili v pest Mrs. Sellins.

Mr. Mannison, načelnik deputijev šerifa Haddocka, je smelaje dal klobuk Mrs. Sellinsove na glavo in je rekel, da je zdal on Mrs. Sellins.

Daje pripoveduje poročilo, da je šerif aretiral več oseb, da jih ostrani. Ti ljudje so popolnoma nedolžni, kljub temu jih je šerif zapri v mestno ječo.

Poročilo zaključuje: Najstrašnejši zločin, ki je bil zdaj izvršen, je razburil naše članstvo in jaz smatram za svojo dolžnost, da se obrnemo na vas kot predsednika Združenih držav za pomoč, da se izvrši najstrojka preiskava in dožene krivda in da justica obračuna s tem zločinom.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Canada \$4.00 na leto, \$2.00 za pol leta in \$1.00 za tri mesece; Chicago \$5.50 na leto, \$2.75 na pol leta, \$1.40 za tri mesece, in za inozemstvo \$7.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$4 per year; Chicago \$5.50, and foreign countries \$7.00 per year.

Datum v objavi n. pr. (Julija 30-19) poleg vsakega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

ZNAMENJA V ITALIJI.

Marsikdo je dvakrat čital vest, da je italijanski kralj blagovolil objaviti, da bo razdelil kronsko posestva med kmete, gradove pa dal za razne dobrodelne svrhe. Dvakrat je bilo treba čitati zato, ker človek lahko misli, da prvič ni prav čital.

Uredniki ameriških kapitalističnih listov so vsekakor čitali samo enkrat in potem so hitro poskrbeli, da je izšel v listih večji slavospev "demokratičnemu in dobrostrčnemu vladarju, ki tako iskreno ljubi svoje ljudstvo". Yep — in če ima dežela takega monarha, je naravno absurdno misliti na kakšno — brrr! — revolucijo v takšni deželi.

Nam se pa sanja, da je ravno narobe res — kakor je treba dandanes vzeti še marsikatero drugo vest narobe, da se spozna resnica. Italijanski kralj sedi že precej let na prestolčku, ampak do danes mu še ni prišlo na misel, da bi se iznebil svojih posestev. Morda ni bilo to preje v navadi; pred vojno gotovo ni bilo in tudi med vojno ne. Toda po vojni so nastali zelo čudni časi za ljudi, ki si lastijo poklic iz božje milosti. Ljudje te vrste so sicer že od pamtveka zelo udarjeni, ampak s tem še ni rečeno, da ne bi bila kakšna izjema.

O situaciji v Italiji smo slišali še druge glasove. Orlando naslednik Nitti je pred nekaj dnevi pozval italijanske delavce, da naj več delajo in manj jedo. Taka je bila v jedru njegova jeremijada, ko je govoril o ogromnih dolgovih, novem posojilu in "veleizdajstvu" štrajkarjev. Potem smo slišali, da v Rimu že sedem tednov ne izhajajo buržoazni časopisi, vsled česar so socialistični listi pomnožili naročnike za sto odstotkov, da je socialni nepokoj vedno večji in da kmetje v rimski provinciji enostavno jemljejo zemljišča, ki niso obdelana.

Kaj če bi bila novica o kmetih v rimski provinciji v sorodu z novico, da bo kralj razdelil svoja polja med kmete? Nam se resnično sanja, da je.

Italijanski kralj ni noben Salomon, vendar pa je lahko pametnejši od drugih; vsaj od carja in kajzerja, ki nista nikoli nič delila. Kraljeva pamet se tudi lahko tolmači za precejšen strah pred negotovo bodočnostjo. In tako je nastala vest o delitvi zemljišč.

Ali bo delitev ozdravila socialni nepokoj? Kralj misli, da bo — ampak to je veliko vprašanje. Morda bo kralj še tako "demokratičen", da odloži kronico z glave in se proglasi za navadnega državljana republike. Mogoče. Toda ne preje dokler ne spozna, da je delavska republika neizogibna — ako bo imel čas in modrost spoznati.

Vojna "za svobodo bratov v Trstu" se bo grdo maščevala nad italijanskimi imperialisti in kapitalisti. Vzeli so plen, ali izgubili so vrečo.

Na glavo postavljeno gospodarstvo. — "London Daily Herald" je priobčil vest, ki dokazuje, da je gospodarstvo postavljeno na glavo.

Na Angleškem se ljudstvo pritožuje, da mora plačevati v velikih mestih pretirane in oderuške cene za ribe. Heraldov poročevalec pa pravi, da v ribiških mestih mečejo proč ribe. Na svoje oči je videl, ko so prodali 316 funtov rib za štiri cigarete.

Zakaj? Trgovci ne marajo pokupiti rib in jih razposlati v mestu, da ne padejo cene.

Ali ni tako gospodarstvo postavljeno na glavo?

Slika, ki govori! — Ko so v departmentnih trgovinah postavila naprodaj živila iz armadnih skladišč po primerenih cenah, so se ljudje kar trgali za ta živila. Ali to niso bili ljudje iz človeških nižin, ravnotako niso bili delavci. Bili so ljudje, ki so pripadali takozvanemu srednjemu stanu. Zenske so čakale ure in ure, da so prišle na vrsto, da kupijo lahko živila po nekoliko znižani ceni. Nekaterim ženskam je prišlo slabo, ko so stale v vrsti.

Bili so torej boljše situirani ljudje, ki so se topli, da dobe malo živeža po primerni ceni, ki se loči od profitarne cene. In kdor je opazoval na sliko, ta dirindaj, to preričanje, je nehote vprašal samega sebe, kaj se lahko zgodi, če ljudje iz boljše situiranih krogov izgube pamet pri pogledu na živež, če pride tako daleč, da dohodki ljudi ne bodo več tako veliki, da nakupijo potrebni živež za svojo prehranitev?

DOPISI.

Connaut, O. — Stavka v tukajšnih tovarnah je končana in delavci so se vrnili na delo pod starimi pogoji. Družba nikakor ni hotela priznati delavskih zahtev.

Seveda, za delavce ni nobene draginje. Pač pa je samo za privatne velepodjetnike, ker vedno višajo ceno raznim izdelkom.

Poročevalec.

Jenny Lind, Ark. — V vseh slovenskih listih sem čital poziv slovenske deželne vlade v Ljubljani za pomoč osirotelim otrokom v stari domovini, kateri morajo prenašati največjo budo najnedolžnejše žrtve.

Temu apelu so se odzvali tudi tukajšnji rojaki ter prispevali po svojih močeh. Rojakinji Mary Sadar in Terizija Jesenik sta šle od rojaka do rojaka, od hiše do hiše, ter nabirale prostovoljne prispevke. Imele sta lep vseh ter nabrale 44 dolarjev, katero vsoto sem poslal na gl. tajnika SNPJ, kateri bo omenjeno vsoto izročil "American Yugoslav Relief", kateri vodi vse pomožno no delo v Jugoslaviji. Ta denar, katerega bomo mi Slovenci zbrali ter darovali omenjenemu pomožnemu odboru se bo porabil izključno za slovenske sirote, o tem naj bodo rojaki prepričani.

V imenu nedolžnih sirot v starem kraju se najtopleje zahvaljujem vsem darovalcem posebno pa še nabiralkam, katere se niste ustrašile truda, ampak neumorno nabirale prostovoljne prispevke.

Fr. Klinc, tajnik.

Is države Wyoming. — Še sem med živimi, akoravno sem imel zadnjič hud in težak boj s stenami in grilli. Pa pustimo te nedolžne živalce v miru, katere je menda tudi Bog ustvaril; saj so nas tako užili.

Kakor mi pripovedujejo rojaki so delavske razmere v okolici Rookspringa povoljne in da menda primanjkuje delavcev. Zasluzek je pa odvisen od prostora v promotorju in od delavca ter družbe. Draginja je pa tudi tukaj v deželi pelina velika, kot je sploh povsod.

Stavba "Slovenskega narodnega doma" v Rookspringu je v resnici lepa stavba in moderno urejena, da odgovarja vsem zahtevam. Najlepša hvala rojaku M. Kržišniku, kateri mi je vse razkazal.

Pozabiti tudi ne smem vrlih fantov na Superior Mine D. števil 314 ki so mi šli na roko in se naročili na tri liste. Najlepša jim hvala za njih naklonjenost in za uljudno ter dobro postrežbo in gostoljubnost, katero so mi izkazali. Pozivljam rojake, da se naročijo na slovenske napredne časopise ker le potem teh si bode izobrazil duh. Kajti izobražba je sedaj glavni pogoj za izboljšanje razmer.

Po triurni vožnji s Kočevarjevim na pol polomljenim vozom srečno pridem na Sublet ter se ustavim pred družbeno prodajalno. Prvo kar zagledam, je bil velik napis v oknu, da se vrši prihodnja nedelja t. j. 30. avgusta veselice v korist JRZ, katere začetek je bila naznanjen ob deveti uri zvečer. Ker sem se odločil, da posetim to veselico, se požurim do rojakov, med katerimi sem hotel nekoliko agitirati za "Prosveto."

Po končanem mojem poslu sem takoj šel na veselico, katere se je udeležilo veliko število tukajšnjih zavednih rojakov. Ob zvokih izvrstne godbe pod vodstvom rojaka Dolinarja se je mladina vrtila veselo po dvorani in lice so jim žarela od veselja.

Največji uspeh veselice je bila pa javna dražba ovce, katero je prodal rojak Teršina. Oveca je bila prodana za 49 dolarjev.

Veselica se je vršila v jako lepem redu in upam, da je prinesla lepo vsoto, katere je namenjena za uboge sirote v starem kraju. Prireditelji bi lahko imeli še boljše uspeh, ako bi ne bilo v tukajšnji naselbini nekaj zagriženec, kateri nasprotujejo vsaki prireditvi, katere ni od njih "žegnana". Pri prireditvah, katerih čisti dobiček je namenjen za občo korist naroda, za vse reče v starem kraju bi se morali otresti vsakih strankarskih predsodkov ter sodelovati vsi.

Še enkrat najlepša hvala vsem rojakom, kateri so mi šli na roko

ter se naročili na edini slovenski delavski list "Prosveta."
Frank Richter, potovaini zastopnik za "Prosveto."

Vandling, Pa. — Vsem rojakom je dobro znano, kake posledice je zapustila strašna svetovna vojna v vseh krajih Evrope. Lakota, beda in splošno pomanjkanje ter poleg tega še razne bolezni gospodarijo v vseh krajih Evrope kateri so bili direktno ali indirektno prizadeti od vojne.

Is poročil katere prihajajo iz starega kraja, razvidimo da so bili jugoslovanski kraji ravno tako prizadeti od vojne, kakor vsi drugi, v katerih se je odigrala žalostna svetovna tragedija. Ljudstvo je izčrpano do možga, občuti se splošno pomanjkanje vseh potrebščin, bolezni strašno razsajajo. To pomanjkanje posebej no še občutijo otroci. Umirajo od bolezni, pomanjkanja potrebne hrane in obleke.

Vsled tega je poslala slovenska deželna vlada apel na vse ameriške Slovence, da ji prislokožijo na pomoč, da se zamore ohraniti naš narod, kateri je up slovenskega naroda. Iz tega apela, kateri je bil priobčen v vseh slovenskih listih, kateri so v resnici za pomoč našemu bednemu narodu v starem kraju, lahko razvidimo, koliko morajo trpeti nedolžni otroci, kateri niso nišesar zakrivil in sedaj morajo prenašati vse gorje strašne svetovne vojne. Nimajo ne potrebne hrane, ne obleke in ne zdravil.

Temu apelu so se odzvale vse slovenske podporne organizacije ter razposlala apel na rojake, da naj pričnejo nabirati prostovoljne prispevke za nedolžne otroke v starem kraju. "Slovenska narodna podpora jednota" je razposlala pozive na vse društvene tajnike s prošnjo, da naj isti pričnejo nabirati prostovoljne prispevke za nedolžne otroke v starem kraju.

Apeliram na vse rojake, darujte kolikor največ vam je mogoče, ne ustavljajte se na mile prošnje nedolžnih malenkov v starem kraju, kateri vam trkajo na srce, ter vas mlo prosijo pomoči, posebno še sedaj, ko se približuje zima z vso svojo strahoto. Z obupom v srceji gledajo nasproti brez obleke, brez pravega živeža.

Ali morate ostati zakrknjeni in gluhi tem prošnjam? Slovenske matere, ali se vam ne smilijo nedolžni otroci, dojenčki, kateri umirajo počasne smrti na naročju matere, katere jih ne morejo doživeti vsled slabe in nezadostne hrane? Ali se vam ne trga srce, ko pomislite na strašno bedo, katero morajo prenašati nedolžni otroci, ve, katere imate nečini materin čuti? Predstavljajte si, da bi se ve nahajale v enakem stanu z vašimi lastnimi otroci. Spomnite se, da se vaše sestre in njih otroci nahajajo v tem položaju. Ali se ne bodete umislili ter prislokožili na pomoč ter darovale kolikor vam le mogoče?

Prepričana sem, da se bodete odzvale, kolikor vam le prepuščajo moči. Društveni tajniki so se odzvali ter nabirajo prostovoljne prispevke od hiše do hiše v ta namen. Ves denar bodo odposlali na glavni urad SNPJ, kateri ga bo zopet izročil "American Yugoslav Relief" v New York, kateri se je zavzel, da vodi potrebno akcijo v jugoslovanskih krajih, da razdeljuje potrebna živila, obleko in zdravila med najpotrebnejše in pri tem ne dela nobene razlike. Vse nabrane prispevke porabi za dotične kraje, za katere so namenjeni. Kolikor prispevkov bomo nabrali mi Slovenci, iste bo porabili za slovenske kraje.

Na zadnji redni mesečni seji društva "Mednarodna zveza", št. 124 SNPJ je društveni tajnik razdelil nabiralne pole med žane, kateri so se odzvali, da nabirajo prostovoljne prispevke v ta namen. Odzvala sem se jaz, ker razumem, kaj more pretrpeti mati, katere otrok hira vsled pomanjkanja potrebne hrane, ter sem se ugotovila do dobrosrčnih rojakov. Pridružila se mi je tudi rojakinja Mary Ostanek ter sve skupno nabirali prostovoljne prispevke za osirotele otroke v stari domovini. Večinoma vsi rojaki in rojakinje so se odzvali po svoji moči in le malo število je bilo, kateri niso hoteli ali mogli prispevati. Nabrale smo \$17.50, katero vsoto je poslal moj soprog na pristojno mesto.

Moja najrajše hvala vsem prispevateljem.

Jerica Čebular.

Delavci na Irskem so spregledali.

Mnogo se danes čita o irskem vprašanju, ali malokomu je znano, da je bilo to vprašanje desetletja — kaj, stoletja! — po svoji vsebini versko vprašanje. Takšnega so naredili in takšno se je vlekle kor rdeča nit skozi vso žalostno zgodovino štirimiljonskega naroda na "zelenem otoku."

Voditelji tega zatiranega naroda so ljudem vedno govorili, da Angličji zatirajo njihovo katoliško vero — dasiravno so z vero vred zatirali tudi njihove gospodarske pravice in osvajali irsko zemljo. Toda na Irskem niso sami katoličani; v severni Irski, v takozvanem Ulsterju je blizo milijon protestantov, ki pa niso nič manj zatirani. Zatiralec katoličanov in protestantov so pa bili v prejšnjih časih zemljiški lordi in danes so poleg teh magnatov tudi kapitalisti.

Irski narod se bori že 700 let za svobodo in za — vero. Dedje so bili "mučeni katoliški svetniki" in sedajni narodni voditelji, ki so večinoma duhovni, še vedno pripovedujejo pravnikom nekdanjih "svetnikov", da boj proti Angličji je boj dedov za sveto vero. Protestantski voditelji v Ulsterju so pa proti "svobodi", ki jo zahtevajo katoliški Irci, oni nočejo neodvisne irske republike, kajti potem bi bili irski protestantje pod "tiransko peto" katoliške vlade v Dublinu.

Tako so znali izsavsavalec irskega kmets in delavca držati v ignoranci in razdeljenega in nahujkanega drugega proti drugemu zaradi svete vere. Katoliški prazniki so bili dnevi pobojev, ki so jih izizzvali protestanti in protestantski prazniki so izizzvali katoliške napade na "krivoverce."

Ampake danes se je pričelo svitati tudi na Irskem. Katoliški in protestantski delavci spoznavajo, da verski boj med njimi je podaljšuje politično in gospodarsko sužnost obojih. Pričeli so trgati stare tradicije in se družiti za skupni boj proti skupnemu sovražniku.

Novo gibanje med irskim proletarijatom je nekoliko razvidno iz sledečega poročila, ki ga je poslala zadnje dni Ruth Russell, korespondentka čikaškega dnevnika "Daily News", nahajajoča se v Dublinu na Irskem:

"Ruski rublji podpirajo irsko delavstvo! Šaklji ponarejenega denarja, ki so ga naredili boljše, leže v glavnem delavskem stanu v dvorani Svobode v Dublinu!

To so vesti, ki danes krožijo po Irskem in razburjajo oblasti. Ne vem, če je res, da irsko delavstvo prejema denar iz Rusije, res pa je, da odprto agitira za rusko idejo vlade. Organizirano delavstvo se ogreva za sovjetse, čeprav irska cerkev niti organizacija Sinn Fein ne odobravata tega.

Delavske organizacije na Irskem so med vojno in po vojni postale zelo močne; potrojile so svoje članstvo in pridobile so zase tudi kmetske dninarje in male kmete, ki zahtevajo več zemlje. Na Irskem je 452,684 kmetov in med temi jih je 362,804, ki posedujejo manj kot petdeset akrov kmetije.

Irsko delavstvo se tudi zaveda, da je pomagalo organizaciji Sinn Fein na nože (Sinn Fein je rebelna katoliška organizacija, ki zahteva neodvisno republiko), kajti uverilo je ljudstvo, da brez njega, to je brez ljudske mase je nemogoča vsaka revolucionarna akcija. Irsko delavstvo je storilo še drugi korak; napovedalo je neizprosni boj starodavnim verskim tradicijam, ki še danes branijo združjenje vseh Ircev v eno močno falango.

Organizirano irsko delavstvo je letos prisostvovalo mednarodni socialistični konferenci v Bernu, kjer je zahtevalo pravice samoodločevanja.

Na Irskem so zdaj v teku nebrojni štrajki. Največja stavka v tem hipu je stavka kmetijskih težakov. Do letos je še bila navada, da so veleposestniški magnatje najeli dninarje na takozvanih "rabblies" ali semnjih, na katerih so dobili na javni dražbi toliko in toliko glav za sto dolarjev na leto. Ali letos se je organiziralo okrog 35,000 težakov, ki zahtevajo, da se odpravijo "suženjski semnji" in da se jim plaša 12 dolarjev na teden. Težaki imajo hud boj. Večinoma stanujejo v

bajtah na zeleniščih, katere obdelujejo svojim gospodarjem. Gospodarji zdaj groze; da jih vržejo iz bajt in zemljiški magnat Rhode je že izvršil grožnjo.

Ali stavka se nadaljuje. Celo otroci so na štrajku. Člani irske delavske stranke in strokovno-nijskega kongresa so se zedinili za zaključek, da morajo vsi otroci zapustiti samostanske šole, v katerih prejemale učitelji \$150 ali manj na leto.

Ulsterški predsedki gineje. Predno je delavski govornik pred vojno nagovoril poslušalce na shodu, je moral vselej odgovoriti na vprašanje: "Ali si oranžen ali zelen (protestant ali katoličan)?" Ako je rekel, da je protestant, so katoliški poslušalci zapustili dvorano, če je rekel, da je katoličan, so mu protestantje obrnili hrbe.

Ni se čuditi, da v takšnih razmerah ni bilo skoro nobene delavske organizacije v Ulsterju, kjer biva 690,134 katoličanov in 888,438 protestantov. V odtoni tekstilni industriji je bilo vpisanih 70,000 delavcev, toda pred vojno je bilo organiziranih le 8000 v izoliranih verskih organizacijah, doim je bila medza teh delavcev najslabša v Angličji. Ko je prišla vojna z draginjo vred, so se tekstilni delavci v Ulsterju pričeli dramiti. Spoznali so, da tvorijo večino prebivalstva v industrijalnem mestu Belfast, a niti enega delavca ni v parlamentu iz tega mesta. Poslanei, katere so izvolili na verskem programu ali na platformi "home rula," se niso brigali za njihove zahteve.

Delavci so se organizirali in v enem letu je njihova organizacija štela 40,000 članov. Zahtevali so večjo plačo in dobili so \$3 do 7.50 tedenskega povikanja za ženske in \$4 do \$10 za moške.

Delavci so se pa naučili še več. V zadnjem novembru so bile volitve. Kandidat Carsonove (Carson je vodja protestantskih Ircev) je bil major Moore. Njegova kampanja je bila podobna prejšnjim kampanjam. Patrijotizem, vera in sloga! Delavci so pa bili sitni. Stavili so kandidatu neprijetna vprašanja kot na primer: "Zakaj ni so poslanci vaše stranke glasovali za delavski odškodninski zakon v zadnjem parlamentu? Zakaj niso glasovali za starostno zavarovanje? Zakaj so glasovali za konskripcijo? Zakaj so glasovali za vse, samo za ono ne, kar bi koristilo delavstvu?" Izid volitev je bil: Moore 7548 glasov, delavski kandidat Hanna pa 8714.

Organizacija pa ni ostala le pri tekstilnih delavcih. Organizirali so se tudi drugi. Delavci so spoznali še več. Ni dovolj, da se organizirajo samo na strokovnem polju. Dawson Gordon, predsednik organizacije tekstilnih delavcev, je dejal, da zmaga ne bo dosežena dokler se delavci ne gibljejo z enako agilnostjo tudi na političnem polju. Delavci severne Irske so se izrekli po svojih delegatih v Bernu za samoodločevanje Ircev, Egipčanov, Indijcev in vseh drugih narodov v britskem imperiju, ki še niso samostojni. Za vse te in druge narode zahtevajo irski delavci nič več in nič manj kakor za Irce in za Irce nič več in nič manj kot za druge.

"Spremenitev zahteve same v katerikoli državi nič ne pomaga," je dejal neki zastopnik delavstva v Belfastu. Delavstvo gre dalje kot Sinn Fein. Tudi delavci zahtevajo republiko, ampak delavsko republiko. Irsko delavstvo je že storilo prve industrijalne in politične korake za doseg svojih republik. Generalna delavska unija ima že popolno kontrolo nad delavskimi organizacijami v nekaterih mestih Irske; vodstvo transportnih unij so podrejena vohovnemu vodstvu v Dublinu. Organizacija transportnih delavcev šteje že 100,000 članov in je danes najboljša organizacija ne le v industrijalno borbo temveč tudi za socialno upravo bodoče delavske republike."

Thomas Johnson, blagajnik irske delavske stranke, je pa dejal: "Konstrukcija nove Irske mora biti v rokah delavskega reda, ki ima odločiti, da bo irska republika delavska republika."

Belgijski separatist obsojen smrti.

Brusel — Dr. August Borms je ob času nemške okupacije v vojno vodil separatistično gibanje skupine flemških Belgijcev s pomočjo Nemcev, je bil zadnji teden obsojen na smrt.

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

DRAGINJA NARAŠČA.

Marsikdo med navajnimi prebivalci Evrope, zlasti onih dežel, ki so komaj čakale, da se osvobodijo izpod jarma militarističnih držav srednje Evrope, je menil, da čim preneha vojna, bodo tudi nastali boljše, zlati časi. In če bi te ljudi danes vpraševali, bi nam odgovarjali ljubi sodržavljani rojaki in sosedje razočarano, kako je vendar mogoče, da so kljub premirju, kljub že skoro perfektnemu miru še vedno tako neugodne življenjske razmere zlasti z ozirom na draginjo. Vsa objektivna opazovanja, današnjih draginjskih razmer, je že opazil, da draginja ravnidno narašča, in da je življenje v srednji Evropi postalo celo znosnejše kakor je bilo med vojno samo. V tem oziru nam podaja statistika o umrljivosti, ki jo goje zlasti v Nemčiji, prav jasno in kričeče dokaze. Dve tretjini otrok pomirje v zgodnji mladosti in v enakem razmerju je tudi umiranje starejših ljudi.

Ne čudimo se toliko draginjskim razmeram v srednji Evropi, v onih deželah, ki so pripadale osrednjim državam; ker vemo, da antanta tem državam iz oportunističnih razlogov ne dobavlja več živil. Antanta dobro ve, da mora premagane dežele dobro izstradati, če jih hoče pokoriti svojim sklepom na pariški mirovni konferenci. Vemo tudi, da so vse te dežele izčrpane, da nimajo blaga, ne surovin, ne produktivnih pomočkov, ker je bila vsa industrija pet let popolnoma v vojni službi. Vse to vemo in se ne čudimo. Vse drugače pa je pri nas v Jugoslaviji, kjer imamo še obilico vsaj nekaterih pridelkov, imamo nekaj industrije in tudi pridelanih industrijskih izdelkov. Gospodarski odnošaji v Jugoslaviji so znatno ugodnejši nego v drugih nemških in nekdanjih avstro-ogrskih deželah, razen tega je pa Jugoslavija zavzemala antante, torej kombatantinja držav, ki danes diktirajo mir in bi prav gotovo še kot take s svojega imperialističnega stališča imele dolžnost, da podprejo svojo zavzemanje. In vendar se to ni zgodilo, dasi kelebamo v negotovosti že tri četrta leta.

Navidez se nam torej godi kot zavzemnikom antante ravnidno, v kolikor prihaja tu urejanje življenjskih razmer v poštev. Navidez,

pravimo. Zakaj, kakor smo že prej omenili, je narodno gospodarska sila Jugoslavije, zlasti Slovenije in Hrvaške precej krepka. A kljub temu take neznozne življenjske razmere, prav take kakor bi živeli od milosti antante in pa domačih parazitov.

Toda, kdor je kaj drugega pričakoval, se je motil. Pozabil je, da je v svetovni vojni zmagala največja kapitalistična zveza držav, najbolj imperialistična koalicijska, ki je sicer izrabila male državičice v svoje sebične namene, da je lažje premagala srednjo Evropo, da se pa ni nikdar več ozirala na te svoje zavzemce, kakor da se jih je odresla, čim se je pokazalo, da jih več ne potrebuje; v tistem hipu jih je antanta prepustila svoji usodi ter sklepala in odločala le v svoje sebične namene.

Tako je prišlo, da so odkazane vse male pribežnice svoji usodi, a antanta sklepa in odloča kakor prija Franciji, Angliji, Ameriki in le deloma tudi Italiji. To je povsem naraven proces. Trditi smo nešteto krat ali zmaga srednjeevropski ali antantini kapitalizem, ni za človeštvo toliko pomena. Pomen bi bil le tedaj, če bi zmagali narodi, ljudstvo, če bi zmagalo vrhlo s prestola to kapitalistično klico, se organiziralo demokratično in zatrlo kapitalizem in imperializem.

Moč kapitalističnega imperializma, ki je izrabljala narodno svobodo in Wilsonove teze, je pa prešleplil ljudske množice, da se niso združile, in napravile konec vladajočemu sistemu.

Pač na m ni treba dokazovati, da je zmagal kapitalizem v svetovni vojni. In če smo o tem prepričani, ali moremo še kaj drugega pričakovati? Ali je mogoče, da bi se razmere izpremenile, če ohrani vlado kapitalizem, če ta sklepa mir, če zavladava nad vsem svetom, če nismo odpravili sistema, ki nas je zatiral tisoč let? Iste napake, ki jih je imela ta družba pred vojno, so ostale z njo vred na krmilu, s katerim vodi in vlada ta družba dalje. In ne le iste razmere imamo sedaj, marveč mnogo hujše!

Vsi narodi so bili v vojni izčrpani do skrajnosti. Izkoriščanje in vojno dobičarstvo je cvetelo ter donosilo kapitalistom in oduhu ogromne dobičke, ki so jih znali prav umetno krasti iz ljudskih žepov. Že med vojno smo čisto protestirali proti vojnemu oduhu, ali oduhu so se nam posmehovali, ker ni bilo nikogar, ki bi napravil konec sloščinstvu. In sedaj ni prav nič boljše. Nekdanji gospodarji so si nadeli kot držav-

ljani nekoliko drugačna imena, se pobarvali s pisanimi zastavami, toda kapitalistični dobičkarji so ostali. Sedel so na vladne stolčke, in kaj bi sanjali, tudi na teh stolčkih čuvajo le svoje interese. V naši državi se je že toliko govorilo o agrarni reformi, pa je le ni; zapre se se meje, nikogar ni, ki bi preganjal vojne dobičkarje; nikogar ni, ki bi urejal cene delu in blagu; vse to mora ostati svobodno, da prijatelji vladajočih kapitalistov in tudi ti sami slačijo ubogo ljudstvo do golih kosti kakor se jim poljubi.

V tem pogledu je ni druge rešitve, kakor da proletarij in z njim vsi sloji, ki se sicer ne smatrajo za proletarijat, pa vendar žive le od dela svojih rok ali uma, so torej z nami vred proletarij, napravijo obračun z vladajočo gospodo. Danes bi vsaj pri nas ne bilo več treba te draginje, o zaščitniki vojnih dobičarjev v belgrajski vladi, ki so sami zainteresirani na tem, dopuščajo največje neravnosti. Oduhu in vojno dobičkarstvo ni niti v Avstriji tako bujno cvetelo kakor cvete v Jugoslaviji. V Belemgradu ni nobenega zmisla za ublaženje življenjskih razmer, dokler ostane sedanja vlada na krmilu, ker je absolutno orientalskih manir in brez vsakršne socialne uvidevnosti.

Umevno je, da delavstvo ne bo moglo nositi teh bremen. Otresti se bo moralo pijavk, ki hočejo za tretji in fizično in moralno udušiti jugoslovansko ljudstvo.

Dolga uradna pot. B. H. je bil po krivici tri tedne v zaporu. Oblast mu mora plačati za to odškodnino. Moč je postal že 18. junija t. l. priporočeno pismo na Narodno vlado v Ljubljani, toda še do danes ni dobil ne odgovora ne odškodnine. Povpraševal je, kaj je z njegovo zahtevo na pristojnih mestih, a tam mu niso vedeli drugega povedati, kakor: le počakajte, vsaj ne vemo, kje stvar leži. — No, čudno ni, če akti toliko časa roma in roma, da se končno izgubi. Kakor nekaj!

Podar v Mostah pri Ljubljani. Dne 7. avg. se je na neznan način vžgal star hlev posestnika gostilne pri Trčku (pod lipo) v Mostah. Po velikem trudu so rešili tudi živino. Da se niso vžgala še sosedna blizu stoječa gospodarska poslopja, napočujena s senom, se je zahvaliti vrli požarni brambli. Kajti če bi se ta vžgala, bi bilo tudi več hiš v bližini pogorelo.

“Ob času kralja Albrahta je poginilo plemstvo! Izdajstvo je to, gospodje, izdajstvo!”

“Kralj je izdajalec!” zakliče pogumnejši glas.

Vojvoda je molčal.

Med tem se je norec Oostrožko, stoječ vojvodi na strani, udaril prkarat z rokami ter zakukurikal tako presunljivo, da so vsi obrnili nanj oči. Naposled zakričel:

“Gospodje bratje! Poslušajte mojo zagonečko.”

Splošna razburjenost prostakov se izpremeni mahoma v radovednost. Vsi so nastavili ušesa, da bi slišali, kaj jim pove norec.

“Poslušamo, poslušamo”, se oglasi nekoliko plemenitavev.

Norec jame pomežikovati z očmi kakor opica ter nazrekuje s cvilečim glasom:

“Za bratom se je veselil s krono in ženo ter pustil, da so zagrebli z bratom slavo, podkanelerja je zapodil in, dokaj čudno, sedaj je sam kaneler. Pri kom? Pri svoji ženi!”

“Kdo je to?”

“Kralj, kralj! Resnica! Jan Kazimir!” jamejo klicati od vseh strani.

In velikanski smeh se kakor grom jame razlegati med navzočimi.

“Vrag ga vzemi, kako umetno je to povedal!” kliče plemstvo.

Vojvoda se je smejal s drugimi vred. Ko potihne nekoliko smeh, reče resnobno:

“A uprav radi tega moramo nesti mi sedaj svojo kri in glave v ogenj. Evo, kam smo prišli! Tu imaš, norec, cekin za svojo uganjko.”

“Krišto, najmilejši Krišto!” odvrne Oostrožko; “česan se hudeješ na druge, da imajo burkeže pri sebi, saj imaš tudi ti mene ter mi še celo plačuješ moje zagonečke! Daj mi še jeden cekin, pa ti povem še drugo.”

“Tudi tako izborno!”

“Samo nekoliko daljšo. Daj poprej cekin.”

“Tu ga imaš.”

Norec je znovi zalopotal z rokami kakor petelin s krili ter zakričal:

“Poslušajte, gospodje! Kdo je to?”

“Nad zasebnostjo je tožil — kazal se Katona, mesto sablje rabil je pero gosjega repa. Za izdajico hotel dedščino, ker pa je ni dobil, se je grozno nad ljudovlado razločil. Ko bil bi sabljo ljubil, res manj bi bilo bede, ker se s satirami v rog ne goni Švede; brž ko vojaške je skušal on napore, že izdajalska misel mu po glavi orje.”

Vsi navzoči so dobro uganili to uganjko, kakor tudi poprejšnjo. Dva ali trije dušljivi smehi se oglašale med navzočimi, na to pa zavladala znovi tišina.

Alli veste za kaj tako uspešnega in ekonomskega kot je Mazola za kuhanje?

KO boste enkrat uporabili MAZOLO za pečenje, izdelovanje kekov in za salate, ne boste nikdar brez nje.

MAZOLA ni samo tako dobra ko je maslo in le boljše kot maslo za pečenje, izdelovanje kekov in pajev, pač pa tudi stane primeroma manj kot ono dvoje.

Mazolo lahko uporabite za kaj drugega tudi potem, ko boste enkrat pekli ribe, čebulo ali česenj, kajti Mazola ne prenaša nobenega duha z ene hrane na drugo.

Ko boste opekli ribo v Mazoli, odlite olje in lahko napravite žnjim kek.

Pri izdelovanju kekov ali pajev uporabite $\frac{1}{4}$ do $\frac{1}{2}$ manj Mazole kot bi uporabili masla ali masti. Kajti Mazola je 100% čisto olje. Ne vsebuje vode kot jo vsebujeta maslo in mast.

Veliko kuharjev ima za salato rajše Mazolo kot pa olivno olje, kajti Mazola je čista ter zadaje delikaten okus salati. Poleg tega pa tudi stane skoraj polovico manj kot pa olivno olje.

Mazola se vzdrži v vsakem vremenu. Ne bojte se, da bi postala žarka.

Zakaj ne kupite še danes ene kane ter se priučite boljšemu kuhanju za manjšo ceno.

Corn Products Refining Co., 17 Battery Place, N. Y.

MAZOLA

KAJ VAM JE POTREBNO. BERITE V LASTNO KORIST.

Polžjanje denarja.
Po John Nemeth State Bank, katere ima sveto z banke v Zagrebu, morate postati čenar v stare domovine. Potreba in revolucija je velika. Zahtevajte cenik. Za denar se vam garantira.
Krona se sedaj nalo po cenil. Kupite krono na bankno ustanovo in John Nemeth State Bank. Zahtevajte, da se vam vse glade teh ustanov namenuje razdeliti. Vložite dolarje v banki na knjižico.
Polžite denar na John Nemeth State Bank, ker dolar ima samo tojaj vrednost, ako vam nosi tudi gotovo odstopilo. Denar dobite manj hader koloto.
Ako halote potovati domov, ne zapustite dele, ampak plite na spodnji naslov, da se vam stvar najprevo razdeli.

JOHN NEMETH STATE BANK. 1597 SECOND AVE. NEW YORK, N. Y.

POTOP. Zgodovinski roman.
Spisal H. Sienkiewicz. Poslovenil Podravski.

(Oskabljevanje)

Prihod tako znamenitega veljaka je napolnil srea z novim pogumom vseh, zlasti onih, ki so imeli priložnost videti plemenito njegovo postavo. Ljudem, ki so se privadili na spoštovanje veljakov, se je zdelo, da si niti Švedje ne bodo drznili dvigniti svojih rok na takega veljaka. Bojazljivci so se čutili varnim pod njegovimi krili. Sprejeli so ga z radostnimi klici, čemur je odgovarjal na vse strani s pokloni.

Komaj se je nekoliko polegel prah za poznajskim vojvodo, je dospel glasnik z naznanilom, da prihaja njegov stričnik, vojvoda podleski, Peter Opalinski s svojim svakom Jakobom Razdraževskim, vojvodo inovraclavskim. Oba sta pripeljala s seboj po sto in petdeset obožanih mož, ne vstevši dvornikov in slug. Odslej ni minil dan, da ne bi prišel kak veljak, kakor Sendivoj Čarnkoviški, Krištofov svak, Maksimiljan Mišnjakovski in Pavel Gembicki. Trg se je urno napolnil z ljudmi, da je celo za dvornike same zmanjkalo stanovanj. Na bližnjih livadah je narastlo v kratkem času toli šatorov črne vojske, da se je zdelo, kakor bi prilete semkaj v Pilo vse ptice, kar se jih nahaja v ljudovladi.

Tu si videl barve, zeleno, plavo, sivkasto in belo. Črnovojniki so nosili različne oprave, po katerih so se tudi spoznali, odkod so prišli.

Prišli so celo barantači, ki pa niso mogli dobiti prostora na trgu, vsled česar so se nastanili v dolgi vrsti kolib poleg mesta. Prodajali so v njih vojaške potrebščine, zlasti obleko in hrano. Tu je plapolal po dnevu in po noči ogenj na ognjišču, na katerem so se kuhale različne jedi in lonci. Drugod so prodajali pijačo. Pred kolibami se je izprehajalo plemstvo, oboževano ne samo s satljami in samokresi, marveč tudi z žilicami; kakor tudi o prihajajočih velikaših, katere so tu pa tam tudi nemalo oštevali.

Med toplašni plemstva se je izprehajal Oostrožko, oblečen v pričašto obleko, sešito iz kosov različne tkanine. V roki je nosil žeklo, na katerem so viseli zvončki. Kjerkoli se je pokazal, ga je obkolila takoj množica ljudi. On je izlival v pravem pomenu besede olje v ogenj, ko je obiral veljake ter nastavljal ljudem uganjke, pri ka-

terih se je prijemalo plemstvo tembolj za trebuhe, čimbolj so bile zbadljive.

A prizanesli niso nikomur.

Nekega popoludne je prišel na sejnišče sam vojvoda poznajski, pomečal se med plemstvo ter izpregovoril s tem in onim par prijaznih besed. Obenem se je pritoževal čez kralja, da ni še poslal doslej niti jednega prapora redne vojske proti sovražniku.

“Očividno je pozabil na nas, gospodje”, je dejal, “ker nas pušča brez pomoči. V Varšavi pravijo, da imajo še na Ukrajini premalo vojakov in da hetmani ne morejo užgati Hmelnickega. Težavno zares! Ljubša mu je gotovo Ukrajina nego Velika Poljaka! Niso nam naklonjeni v višjih krogih, kakor vidimo. Odločili so nas za mesnino...”

“A kdo je kriv?” vpraša Šlihting, viskovski sodnik.

“Gotovo ne mi, bratje, ki podpiramo ljudovlado s svojimi prsi.”

Plemstvu, ki je slišalo te besede, je zelo ugajalo, da se je beninski in apaleniški plemič smatral njemu enakim. Radi tega se drzne Košanski odgovoriti:

“Jasno velmožni vojvoda! Ko bi bilo več takih veljakov pri vladarju, kakor ste vi, pa bi nas ne dali v mesnico... Tam pa sedaj vladajo brčkone le izumi in podrepniki.”

“Hvala vam, bratje, za prijazno besedo... Kralj je kriv, ker poslušata takšne svetovalce... Čim več plemstva pogine, tembolj se bo množila vladarjeva moč.”

“Mar imamo za to umreti, da bodo ječali naši otroci v sužnosti?”

Vojvoda ni odgovoril. Plemstvo pa se je molče spogledalo ter se zamislilo.

“Tako je torej!” jamejo klicati številni glasovi. “Zato so nas poslali semkaj pod noč! Da, verjetno je to! Saj nam, že dalje časa pripovedujejo o tem absolutnem dominium. Nu, v takem slučaju znamo pa tudi mi misliti na varnost svojih glav.”

“In svojih otrok!”

“In svojega imetja, katero bo pustošil sovražnik z ognjem in mečem.”

Vojvoda je molčal.

Na kaj čuden način je obodroval svoje vojsake.

“Kralj je kriv vsemu temu!” so klicali čimdalje številnejši glasovi.

“Ali se spominjate, gospodje, dogodeb Jana Albrahta?” vpraša vojvoda.